

Vas pujar al vagó de càrrega, que judia com una porquellerat; un munt de la colla, sense identitat. Ja t'havies acostumat a l'aspror del 'caqui', a sentir el pes de les cartutxos a la cintura, el del ~~francès~~ 'mauser' a la mà. No se't feia estrany el contacte dels cabells arranats a la closca, en passar-hi la mà per sobre com t'era d'habitud. Tampoc se t'endonava guine que s'embrutés la granota o no, tot i que ara la duies neta. La teva mare havia aprofitat les vint-i-quatre hores que et donaren de permís per rentar-la a la pica de la ^{gèlida} ~~pregadora~~ de la ~~cuina~~. T'havies anat acostumant a jaure per terra, a arrossegar-te, a entrar-te, sense mirar massa prim si aniries a parar damunt una gotosa, un roc o una cagarada de vaca. Aquell munt d'instrucció t'havia endurit, ultra embargar-te prouonament, no sols els cos sinó la ment, l'ànima. Aviat se t'estorria el somriure del rostre. Tu ni te n'adonares. Havia estat com si, tot d'una, t'haguessis quedat aturat al marge de la vida. L'alegria dels teus companys, de la qual abans sempre t'em contagiaves, ara no et feia ni fred ni calor. Potser, en el fons, se't feia una mica incompenible. El certera però, que no t'ho plantejaves d'aquesta manera. Era una mica com si el cor (~~perquè tot~~ el cor, perquè tot hom situa en aquesta sincera incalculable la capacitat amatoria, la sensibilitat, el sentiment, en un mot) se t'hagués cobert d'una pel·lícula dura i impermeable. Tot sta havies quedat cobert per una capa aïllant. Els altres, mica en mica, s'havien acostumat a la teva muda presència i et deixaven tranquil. La teva actitud, els havia preocupat, al principi; s'interessaven ~~per~~ saber què feries, què et passava, atribuint-ho a mil causes, sense que ningú endevinés la motivació real, per bé que, si ho hegueris rumiat, ~~la~~ (la qual cosa no ^{was} ~~era~~) potser tu tampoc no l'hauries descoberta, la motivació real.

El tren arrenca i, lentament, molt a poc a poc, es va anar allunyant de l'estació, dels rostres adolorits, de les llègims, dels mocadors blancs que algú onjova amb aplicació. Els homes duïen, encara, el darrer petó, de la promesa, de la muller, dels fills, de la mare, estergit als llavis o a la galta. Moltes de petons, aturats en el temps, que ningú, però, no servaria ~~els~~ més enllà del record. Tu no havies volgut que la mare t'acompanyés a l'estació. La mare era massa vella. Vas pujar al vagó de càrrega, sense que tinguessis cap necessitat de fitar, àvid, el mar de rostres, com feien els teus companys, a la recerca ~~de~~ de la ~~teua~~ cara que hauria de gravar-se en el cervell a l'aiguafort. Aquella imatge que hauria de perdurar, una mica vaga i borrosa, amarada per les llègimes, temps a venir, en el record. Vas pujar al vagó de càrrega, t'endinsares en aquella ferum agre, vas deixar el maucuto, la flarsada enrotllada i ~~el~~ ~~mauser~~ repenjat a terra, damunt aquella ~~pe~~ crosta leprosa, composta de capes in comptables de miteries fecals diverses, de cagarades, de diversos animals, de guix, de ciment; vas deixar el mauser repenjat a les ports encadellades que componen la paret del vagó. A sobre

~~Rebutant, amb la vida, però amb gran força, vivia, amb una expectació.~~
 Entesa com a experiència, la vida per a tu no havia estat gran cosa, encara. Per tal d'escapar a la monotonia del gest quotidià, t'endinsares ben aviat en les animes, de la ficció i el món de les idees. I ara, quan t'havies d'endinsar de ple en una experiència vital, et quedaves al marge dels esdeveniments. D'aquesta mateixa manera havies reaccionat ~~amb potència~~ quan morí el teu pare. En canvi, el teu captament quan allò de la Marga fou tot un altre. Aquella pegada vas vibrar, vas sentir que la carn s'estonia, que la sang saltava dins les venes a una velocitat fora de mesura; aquella pegada vas sentir que tenies un cor dins el pit. No havien assegurat que en mans d'aquella llevadora la Marga no corria cap perill. Era una dona experientada. ~~Però, potser fou alhora, però, quan vas iniciar la fugida personal~~ Però, en aquestes coses, mai no se sap què pot passar. Eren molt joves, tots dos. Fin en aquell moment no havien lliurat un a l'altre com dos infants que juguen, i tot d'una ^{vau descobrir} ~~potser~~ que ~~el~~ ~~fruit~~ aquell joc podia ser perillós, que les conseqüències ho eren de perilloses. Mai no t'havies imaginat que la vida i la mort ^{ni més no} podrien néixer pel mateix lloc. Tampoc no has pensat mai que de la mateixa forma com engendrem la vida, podem engendrar la mort. I allò t'esdevenia a tu. Tu eres l'engendrador de la mort. El fruit d'aquell amor ~~el fruit d'aquell amor~~ ~~però~~ ~~per~~, sincer, però nascut fora les convencions socials en vigència, ~~era~~ fou un fetu, mort.

Ara, però, mentre fumaves entotsolats, tot allò quedava molt lluny. Ho havies arribat en algun laberint recòndit de la memòria. ~~Però~~ ~~el~~ ~~pare~~ la nit avançava i la mateixa solitud del teu. Freqüentment. Els teus companys estaven tan silenciosos com tu. Alguns, potser s'havien admirat bessats pel bransleig monòton del vapor; d'altres, com tu, fumaven. A cada pipada, el debil resplendor de la brasa del cigaret s'illuminava un rostre greu, un rostre d'home, d'expressió del qual havia inspirat un estrany sentiment de pietat ~~en~~ ~~un~~ hipotètic observador que no pogués posat esguardar objectivament. Perquè aquella expressió era l'expressió adolorida de l'home que ~~s'adonava~~ amb algun sentit desconegut ha presentit, qui sap si amb la sensibilitat ~~de~~ d'un instint atàvic, que s'haurà de patir, en un pas a cos salvatge, ab la mort. Perquè alguna d'aquelles expressions ja havien estat tallades amb el fets de la mort per una mà invisible. Aquells rostres ja havien iniciat el viatge ~~de~~ sense retorn devers el fons de la nit. Rostres joves, que encara no havien tingut temps d'assaborir el bes del sol i de l'aire, que amb prou feines havien rebut l'acaronament ~~d'una fina pell blanca~~ ~~de~~ d'uns llavis tendres, de la fina pell d'una mà, ~~de~~ rostres joves que encara duïen premut al front ~~el~~ ~~petit~~ ~~matern~~ el ~~petit~~ ~~matern~~ ~~...~~

Les mates de linc organapassan el cuir de les botes. Gimpàren pel pesant i cada passa arrancaven mes quants pedres del sòl erosionat de la muntanya. Encara no havien entrat en combat. Avanzaven com quan feren instrucció. Però la guerra, violència electrot Lavan l'aire. El cel tenia color de guerra. Els pins i les ginjibres havien perdut el seu característic. El silenci era gairebé absolut. llevat del fregadís dels vestes nous, res no torbava la quietud de l'aire; ni el cant d'un ocell ni el botineig d'una cigala.

41p. 1002
5
dumar. El ronc incessant sacsejava l'aire orfe de qualsevol altra mena de soroll. D'ran-
ten, una rícua de formigues traginavaa kocins de fulls, è llavors, tranquets i qui-sip-los ab una
pressa extraordinària. Segurament presentien la pluja. Resseguien ab l'esguard la filera, que
s'allargava més enllà dels seus pens on es perdria darrera una mata de bue. Prop de la teva bota,
una munió s'afanyava a arrossegar un borinot o un tabec. L'activitat era adaporadora, però
malgrat que semblaven sumament disciplinads, s'adonava que hi hi havia moltes que anaven amunt
i avall, com desorientades, perduda la càmera, entrembant les altres que semblaven avançar ab
una seguretat aturada. De ment, sempre t'havia agradat observar les formigues. De ment...
Vas alçar l'esguard i fitares el cel immens. Les capades dels jims semblaven haver perdut els con-
torns, el color. Aquells jims no eren com els de la teva terra, la teva pella terra que havia
quedat en terra, la teva antiga ciutat que ara zemejava sota les bombes, la teva gent que ara
queia trosjada per la metralla...

I havies ajajat de costat, danera el tronc escanyolit del pi, d'esquena als ocells d'a-
cer, els quals s'atansaven roncant. Vas entregar el cap i, pel costat del tronc, esguardaves
els ocellots argentats; ^{oien} del mateix color del cel, potser un pel més foscs. Un cent metres més
avall del pensant, la companyia de metralledors ^{les màquines} havia enplegat ^{apuntant} cap al cel.
Sense poder-ho, pas somriure.

Es sacs s'abramaren vers el pensant. Garfies el màuser ab força, però no feu sinó un
movimat reflex. Conscient i sabes que hauria estat abnd voler fer front als avions ~~abnd~~
ab el fusell. Vas mirar les metralledors que es dirigaven com fallus ~~secretes~~ cap al cel,
falas engendradores de la mort. Com el teu ^{reclutant}

Les llengües ~~proseguien~~ ^{adeleraades}, ~~llur~~ ^{reclutant} ~~starcia~~. Implacablement arrossejaven el borinot
Les de prop de la bota arrossejaven implacablement el borinot. Arrossegava les canes i acotava el cap.
Les metralledors havien començat a disparar. Amb la pata de la bota havies esbamat les formigues
fo i esclafat el borinot. Simultàniament, els ocellots començaren a escopir ^{for i plom} i el ronc arquejat
es convertí en un bramul infernal.

Sota ~~el~~ ^{que} cel immens ^{tenia} color de guerra, et pas adofar encara més contra ^{el pensant} ~~tenia~~. Senties ~~la~~
~~els~~ ^{l'espant} sentells ^{de} ~~afuats~~ de les pedes ~~penants~~ ^{clavats} a la gatta, i la boca se s'enfonsava en
la terra aqua. Semblava com si les bales s'haguessin cont al ~~sol~~ ^{sol}, en aquells ~~tena~~ ^{sol} que no era
~~la~~ ^{tena} ~~tena~~ el teu. Haves volgut trobar-te ^{teny} ~~al~~ ^{pell} ~~la~~ ^{país} ~~tena~~, i no t'hauria recat de caure
fart, de sentir a la bota el gust de la teva terra... Ara, en canvi, senties l'aspror d'aquella
terra, que no era la teva, i pas fer un esforç per escopir, per treure't ~~del~~ el gust aspre
i amarg de la boca. Vas escopir i un esgarip se t'escapà del pit abrusat per les quatre
bales de plom que t'havien travessat els omoplats.

Les formigues passaven adelerades molt a prop dels teus ulls. Les primeres gotes de la pluja,
unes gotes grosses com prienes, s'amoixaren la gatta exposada al cel. Senties l'aspror i
l'amargor ~~que aquella terra que havia~~ d'aquella terra, que no era la teva, i el dolor, tot
el dolor que aquella terra havia causat a la teva. Vas escopir. Un esgarip, com un reués,
com una maledicció, se t'escapà del pit abrusat per les quatre bales de plom que t'havien
cont al sol. Vas escopir i un glop de sang t'omplí la boca.

Juliol 68